GEC S2 01

অর্থবিজ্ঞানৰ তত্ত্বৰ পৰিচয়-২

দ্বিতীয় ষান্মাসিক

অর্থবিজ্ঞান

খণ্ড - ২

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয়-বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক মাধুর্য প্রসাদ বেজবৰুৱা, অর্থনীতি বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
অধ্যাপক নিচাৰ আহমেদ বৰুৱা, অর্থনীতি বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
ড° গৌতম মজুমদাৰ, অর্থনীতি বিভাগ, কটন মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ভাস্কৰ শর্মা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৰিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
৬	**ড০ গৌতম মজুমদাৰ** কটন বিশ্ববিদ্যালয়, গুৱাহাটী	**গিৰীন্দ্র শইকীয়া** (অধ্যায় ৬) দৈনিক গণ অধিকাৰ
৭,৮	**ড° পৰাগ দত্ত** দিশপুৰ কলেজ, গুৱাহাটী	**ইভা ৰাণী মজুমদাৰ** (অধ্যায় ৭, ১০) জে.পি.এ জুনিয়ৰ কলেজ, মির্জা।
৯	**বিদিশা মহন্ত হাজৰিকা** ডুমডুমা কলেজ	**স্বৰূপ জ্যোতি শর্মা** (অধ্যায় ৮) দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মির্জা।
১০	**ভাস্কৰ শর্মা** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাষ্ট্রীয় মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়	**বিদিশা মহন্ত হাজৰিকা** (অধ্যায় ৯) ডুমডুমা কলেজ।

সম্পাদনাঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা ঃ **ড° গৌতম মজুমদাৰ,** অর্থনীতি বিজ্ঞান, কটন বিশ্ববিদ্যালয়, গুৱাহাটী
ভাষা সম্পাদনা (মূল ইংৰাজী) ঃ **ড° দেৱজিত দাস,** দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মির্জা
ঃ **শ্রী হিমাংশু ৰঞ্জন বর্মন,** দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মির্জা
(অসমীয়া) ঃ **ড°লোহিত ৰাভা,** ছমৰীয়া আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়
গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ **ভাস্কৰ শর্মা,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রথম প্রকাশ ঃ মে', ২০১৭

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-Share Alike 4.0 License (international): http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
দূৰ শিক্ষা ব্যুৰো, বিশ্ববিদ্যলয় অনুদান আয়োগৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৭;
মহানগৰ কার্যালয় ঃ হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০৬; Web : www.kkhsou.in

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নম্বৰ

অধ্যায় ৬ ঃ কেইন্সৰ নিয়োগ তত্ত্ব **৭৫-৮৯**

সর্বমুঠ চাহিদা আৰু সর্বমুঠ যোগান ফলন; কেইন্সৰ তত্ত্বৰ মৌলিক গাঁথনি; সক্রিয় চাহিদাৰ নীতি; আয়ৰ ভাৰসাম্য স্তৰ নির্দ্ধাৰণ; সর্বমুঠ ব্যয় সর্বমুঠ উৎপাদন সমতা

অধ্যায় ৭ ঃ সুতৰ হাৰ নির্দ্ধাৰণ ঃ কেইন্সৰ বিশ্লেষণ **৯০-৯৮**

মুদ্রাৰ চাহিদা ঃ মুদ্রাৰ লেনদেনৰ চাহিদা, মুদ্রাৰ সতর্কতামূলক চাহিদা, মুদ্রাৰ কল্পনাপ্রসূত চাহিদা; বুল আৰু বিয়েৰ; সুতৰ হাৰ নির্দ্ধাৰণৰ তাৰল্যপ্রীতি তত্ত্ব

অধ্যায় ৮ ঃ কেইন্সৰ উপভোগ ফলন **৯৯-১০৯**

আয় ভোগ সম্পর্ক; ভোগৰ মনস্তাত্বিক তত্ত্ব; ভোগৰ গড় প্রৱণতা (APC) আৰু প্রান্তিক প্রৱণতা (MPC); ভোগৰ গড় প্রৱণতা আৰু প্রান্তিক প্রৱণতাৰ তাৎপর্য্য; APC আৰু MPC ৰ সম্পর্ক; ভোগ ব্যয়ক প্রভাৱিত কৰা কাৰক ঃ ভোগ ফলনক প্রভাৱিত কৰা বিষয়নিষ্ঠ উপাদান, ভোগ ফলনক প্রভাৱিত কৰা বস্তুনিষ্ঠ উপাদান

অধ্যায় ৯ ঃ গুণকৰ ধাৰণা আৰু বিনিয়োগ গুণকৰ নির্ণয় **১১০-১২৫**

গুণকৰ ধাৰণা; বিনিয়োগ গুণকৰ বীজগণিতীয় নির্ণয়; গুণকৰ কার্য্য প্রক্রিয়া; গুণকৰ অভিধাৰণাসমূহ; গুণকৰ নির্গমন; গুণকৰ সমালোচনা আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব; উন্নয়ণশীল দেশৰ গুণকৰ প্রাসঙ্গিকতা

অধ্যায় ১০ ঃ বিনিয়োগ ফলন আৰু মূলধনৰ প্রান্তিক কর্মদক্ষতা **১২৬-১৩৫**

বিনিয়োগ ঃ প্রাথমিক ধাৰণা ঃ বিনিয়োগৰ অর্থ, মুঠ বিনিয়োগ আৰু শুদ্ধ বিনিয়োগ, স্বয়ংক্রিয় আৰু উদগনিমূলক বিনিয়োগ; বিনিয়োগ ফলনক প্রভাৱিত কৰা কাৰকসমূহ ঃ মূলধনৰ প্রান্তিক কর্মদক্ষতা (MEC), সুতৰ হাৰ, বিনিয়োগৰ প্রাথমিক কর্মদক্ষতা; সুতৰ হাৰ, MEC আৰু বিনিয়োগৰ আকাৰৰ মাজৰ সম্পর্ক

খণ্ড পৰিচয় ঃ

স্নাতক কলা শাখাৰ অর্থবিজ্ঞান পাঠ্যক্রমৰ দ্বিতীয় পাঠ্যবিষয় 'অর্থবিজ্ঞান তত্ত্বৰ পৰিচয় - হ'ব এইটো দ্বিতীয় খণ্ড। প্রথম খণ্ডটিৰ দৰে ইয়াতো ৫ টা অধ্যায় সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। এই খণ্ডটিৰ ষষ্ঠ অধ্যায়টিত কেইন্সৰ নিয়োগ তত্ত্বৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। সেয়েহে ইয়াত কেইন্সৰ সর্বমুঠ চাহিদা আৰু সর্বমুঠ যোগানৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। তদুপৰি, কেইন্সৰ তত্ত্বৰ মৌলিক গাথঁনি, সক্রিয় চাহিদাৰ নীতি আদিৰ বিষয়েও বর্ণনা আগবঢ়োৱা হৈছে। শেষত, আয়ৰ ভাৰসাম্য স্তৰ নির্দ্ধাৰণৰ বিষয়ে বর্ণনা দাঙি ধৰা হৈছে। খণ্ডটিৰ সপ্তম অধ্যায়টি হৈছে কেইন্সৰ সুতৰ হাৰ নির্দ্ধাৰণ। এই অধ্যায়টিত কেইন্সৰ মুদ্রাৰ চাহিদা, যথা মুদ্রাৰ লেনদেনৰ চাহিদা, মুদ্রাৰ সতর্কতামূলক চাহিদা আৰু মুদ্রাৰ কল্পনাপ্রসূত চাহিদাৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। তদুপৰি, বুল আৰু বিয়েৰ, সুতৰ হাৰ নির্দ্ধাৰণৰ তাৰল্যপ্রীতি তত্ত্বৰ বিষয়েও ইয়াত আলোচনা কৰা হৈছে। খণ্ডটিৰ অষ্টম অধ্যায়টি কেইন্সৰ উপভোগ ফলনৰ লগত জড়িত । ইয়াত আয়-ভোগ সম্পর্কৰ লগতে ভোগৰ মনস্তাত্বিক তত্ত্ব, ভোগৰ গড় আৰু প্রান্তিক প্রৱণতা, সিহঁতৰ গুৰুত্ব আৰু সম্পর্কৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। শেষত ভোগ ব্যয়ক প্রভাৱিত কৰা কাৰকৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢোৱা হৈছে। খণ্ডটিৰ নৱম অধ্যায়টিয়ে আমাক গুণকৰ ধাৰণাৰ লগত পৰিচয় কৰাই দিব। এই অধ্যায়টিত গুণকৰ ধাৰণাৰ ওপৰত বিষদ বর্ণনা থকাৰ উপৰিও গুণকৰ- বীজগণিতীয় নির্ণয়, কার্য্য প্রক্রিয়া, অভিধাৰণা, নির্গমন আৰু সমালোচনা আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। এই অধ্যায়টিৰ শেষত গুণকৰ গুৰুত্ব আৰু উন্নয়ণশীল দেশত ইয়াৰ প্রাসঙ্গিকতাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে। খণ্ডটিৰ অন্তিম অধ্যায়, অর্থাৎ দশম অধ্যায়ত বিনিয়োগ ফলন আৰু মূলধনৰ প্রান্তিক কর্মদক্ষতাৰ লগত আপোনালোকক পৰিচয় কৰাই দিয়া হৈছে। ইয়াত বিনিয়োগৰ অর্থ, মুঠ আৰু শুদ্ধ বিনিয়োগৰ পার্থক্য, স্বয়ংক্রিয় আৰু উদগনিমূলক বিনিয়োগৰ বিষয়ে আলোচনা দাঙি ধৰা হৈছে। তদুপৰি বিনিয়োগ ফলনক প্রভাৱিত কৰা কাৰকসমূহ যেনে- মূলধনৰ প্রান্তিক কর্ম দক্ষতা (MEC), সুতৰ হাৰ, বিনিয়োগৰ প্রান্তিক কর্মদক্ষতা (MEI) আদিৰ লগতো আপোনালোকক পৰিচয় কৰাই দিয়া হৈছে। শেষত MEC আৰু MEI ৰ পার্থক্য আৰু সুতৰ হাৰ, MEC আৰু বিনিয়োগৰ আকাৰৰ মাজৰ সম্পর্কৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

এই পাঠ্যবিষয়টি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ লগে লগে সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰে মূল পাঠত উল্লেখ থকা দৰকাৰী ধাৰণাসমূহ সৰল অর্থত বুজি পোৱাত সহায় কৰিব। **'জানি থোৱা ভাল'** বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। আকৌ, প্রতিটো শাখাৰ অধ্যয়নৰ অন্তত **'অগ্রগতি নিৰীক্ষণ'** যোগে আগবঢ়োৱা প্রশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্রগতি সম্পর্কে স্বপৰীক্ষণৰ সুবিধা প্রদান কৰিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্রশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া **'অগ্রগতিৰ খতিয়ান'**ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে **'অধিক জানিবলৈ'** শিতানত উল্লেখ থকা গ্রন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত কেইটিমান 'আৰ্হি প্রশ্ন' তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্রসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্রস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেই কেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।